

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ, ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ

"Με τον όρο **διδασκαλία** εννοούμε, τη σκόπιμη καθοδήγηση, μετάδοση πολύμορφης πείρας, καλλιέργεια ικανοτήτων, διαφώτιση, επεξήγηση και βοήθεια" (Εμμανουήλ, 1980, σελ. 47).

"Με τον όρο **μάθηση**, εννοούμε μια σχετικά σταθερή αλλαγή της συμπεριφοράς, η οποία συμβαίνει ως αποτέλεσμα της ενισχυμένης πρακτικής ή προηγούμενης εμπειρίας" (Singer, 1968, σελ. 3).

"**Η κινητική μάθηση** αποσκοπεί στην καλλιέργεια και ανάπτυξη των δεξιοτήτων, ώστε να εκτελούνται οι απαραίτητες και κατάλληλες κινήσεις για την επίτευξη ενός συγκεκριμένου σκοπού" (Ζέρβας, 1992, σελ. 14).

Με τον όρο **μέθοδος**, εννοούμε τη συνειδητή εφαρμογή σειράς ενεργειών στην κατεύθυνση υλοποίησης προκαθορισμένων στόχων.

Για τη μύηση των παιδιών στην πετοσφαίριση θα ακολουθήσουμε τις ίδιες μεθόδους εξάσκησης και τις ίδιες μεθόδους διδασκαλίας που εφαρμόζονται σε όλα τα αντικείμενα της Φυσικής Αγωγής.

Μερική και ολική μάθηση: α) στη μερική μέθοδο η εξάσκηση γίνεται σε μεμονωμένα τεχνικά στοιχεία που αποσπώνται από το σύνολο του παιχνιδιού, β) στην ολική μέθοδο η εξάσκηση γίνεται στο σύνολο των στοιχείων του παιχνιδιού και γ) στη μικτή μέθοδο η εξάσκηση γίνεται σε συνδυασμό των δύο προηγούμενων μεθόδων (Ζέρβας, 1992, σελ. 115).

Μέθοδοι διδασκαλίας

Η Φυσική Αγωγή διδάσκεται όπως και τα άλλα μαθήματα με την *άμεση ή δασκαλοκεντρική* μέθοδο, την *έμμεση ή παιδοκεντρική* και με συνδυασμούς αυτών των δύο (Kirhner, 1970; Mosston, 1992). Στην άμεση μέθοδο όλες οι αποφάσεις που αναφέρονται στην προετοιμασία, τη διεξαγωγή και την αξιολόγηση του μαθήματος λαμβάνονται από τον καθηγητή της Φ.Α. Οι αποφάσεις αυτές έχουν

ιδιαίτερη σχέση με την οργάνωση του μαθήματος, την επιλογή του αντικειμένου, την κατανομή του χρόνου και το βαθμό συμμετοχής των μαθητών σε κάθε δραστηριότητα. Με την άμεση μέθοδο διδάσκεται η ίδια κινητική δραστηριότητα σε όλους τους μαθητές, την ίδια στιγμή και με τον ίδιο τρόπο. Αντίθετα στην έμμεση μέθοδο οι μαθητές συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων που αναφέρονται στη διεξαγωγή του μαθήματος και στην αξιολόγησή τους. Δίνουν εξατομικευμένες κινητικές απαντήσεις ή λύσεις στα ερωτήματα ή προβλήματα, σύμφωνα με τις προσωπικές τους ικανότητες και αδυναμίες. Ο καθηγητής της Φ.Α. είναι διοργανωτής του μαθήματος και σύμβουλος των μαθητών (Mosston & Ashworth, 1986).

Αποτελέσματα έρευνας έδειξαν ότι η παιδοκεντρική μέθοδος ήταν περισσότερο αποτελεσματική από τη δασκαλοκεντρική στη βελτίωση της ομαδικής συνεργασίας και γνώσης των κανονισμών, ενώ η δασκαλοκεντρική μέθοδος ήταν καλύτερη για τη βελτίωση της τεχνικής των βασικών επιδεξιοτήτων των μαθητών (Whilden, 1956).

Άλλη έρευνα που έγινε για τη διδασκαλία της πετοσφαίρισης σε μαθητές και μαθήτριες σε σχέση με την αλληλεπίδραση μεταξύ μεθόδων διδασκαλίας καθώς και το ρόλο που παίζει η αρχική ικανότητα των παιδιών, κατέληξε στο γενικό συμπέρασμα ότι με την έμμεση μέθοδο επιτυγχάνεται μεγαλύτερη επίδοση στην πετοσφαίριση από αγόρια και κορίτσια που είχαν υψηλή αρχική ικανότητα. Παιδιά με χαμηλή ικανότητα πέτυχαν καλύτερα αποτελέσματα με την άμεση μέθοδο ή μέθοδο του παραγγέλματος (Griffey, 1983).

Η Φυσική Αγωγή χρησιμοποιεί και άλλες μεθόδους, που έχουν αναπτυχθεί από τους συνδυασμούς των δύο βασικών προαναφερομένων μεθόδων.

Ιδιαίτερα για τη διδασκαλία της πετοσφαίρισης επιλέγουμε τις παρακάτω μεθόδους των Mosston & Ashworth, (1994).

Μέθοδος "Α" (παραγγέλματος):

Κύριο γνώρισμα είναι η άμεση απάντηση σ' ένα ερέθισμα, η ακριβής εκτέλεση και η αναπαραγωγή ενός προτύπου.

Μέθοδος "Β" (πρακτική):

Δίνεται χρόνος στο μαθητή για να εκτελέσει μία ατομική άσκηση και στο δάσκαλο να ενισχύσει το μαθητή.

Μέθοδος "C" (ανταποδοτική):

Οι μαθητές εργάζονται κατά ζεύγη, δέχονται άμεση ανατροφοδότηση και ακολουθούν συγκεκριμένα κριτήρια για την εκτέλεση των ασκήσεων που σχεδιάζονται από τον καθηγητή της Φ.Α.

Μέθοδος "D" (αυτοελέγχου):

Οι μαθητές εκτελούν τις ασκήσεις ατομικά και μεμονωμένα, προκαλούν ανατροφοδότηση για τον εαυτό τους, χρησιμοποιώντας κριτήρια που έθεσε ο καθηγητής της Φ.Α. και

Μέθοδος "E" (συνυπολογισμού):

Η ίδια κινητική δραστηριότητα σχεδιάζεται για διάφορους βαθμούς δυσκολίας. Οι μαθητές αποφασίζουν το σημείο εκκίνησης για την εκτέλεση της δραστηριότητας. Συμμετέχουν όλοι οι μαθητές και αυτοί αποφασίζουν πότε θα μετακινηθούν σ' άλλο επίπεδο δυσκολίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Εμμανουήλ, Κ. (1980). *Η Διδακτική της Φυσικής Αγωγής*. Αθήνα. Εκδόσεις: Χ. Χρονόπουλος.
- Ζέρβας, Ι. (1992). *Εισαγωγή στην κινητική συμπεριφορά*, Αθήνα.
- Griffey, D. (1983). Aptitude X Treatment Interactions Associated With Student Decision Making. *Journal of Teaching in Physical Education*, 2 (2), 15-32.
- Kirchner, G. (1970) *Physical Education of Elementary School Children*, Second edition, Dubuque: William C. Brown Publishers.
- Mosston, M., & Ashworth, S. (1986). *Teaching Physical Education*, Columbus: Merrill Publishing Company.
- Singer, R. (1968). *Motor Learning and Human Performance*. New York: Macmillan.
- Whilden, P. (1956). *Comparison of two methods of teaching beginning Basketball*. *Research Quarterly*, 27: 235-242.